

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 11.07.2007
KOM(2007) 391 lõplik

VALGE RAAMAT

VALGE RAAMAT SPORDI KOHTA

(esitanud komisjon)

(SEK(2007) 932)
(SEK(2007) 934)
(SEK(2007) 935)
(SEK(2007) 936)

1. SISSEJUHATUS

„Sport on iga inimese pärand ning selle puudumist ei saa kunagi kompenseerida.” – Pierre de Coubertin¹

Sport² on kasvav sotsiaalne ja majanduslik nähtus, mis aitab oluliselt kaasa Euroopa Liidu strateegilistele eesmärkidele, mis on seotud solidaarsuse ja heaoluga. Olümpiaideaal, mille kohaselt sport edendab rahvaste- ja kultuuridevahelist rahu ja mõistmist ning aitab kaasa ka noorte inimeste haridusele, sündis Euroopas ning seda ideaali on edendanud Rahvusvaheline Olümpiakomitee ja Euroopa olümpiakomiteed.

Sport on Euroopa kodanikele ligitõmbav; enamik inimesi tegeleb spordiga regulaarselt. Sport loob olulisi väärtusi, nagu meeskonnavaim, solidaarsus, sallivus ja aus mäng. Need väärtused soodustavad ka isiklikku arengut ja rahuolu. Sport soodustab ELi kodanike aktiivset osalust ühiskonnas ning edendab seeläbi kodanikuaktiivsust. Komisjon tunnustab spordi olulist rolli Euroopa ühiskonnas, seda eelkõige ajal, mil komisjon püüab jõuda kodanikele lähemale ja võtta käsile kodanikke otseselt puudutavad küsimused.

Kuid ka spordi ees seisavad Euroopa ühiskonnas üleskerkinud uued ohud ja väljakutsed, nagu kaubanduslik surve, noorte sportlaste eksploateerimine, doping, rassism, korrupsioon ja rahapesu.

Käesolevas algatuses käsitleb komisjon esimest korda terviklikult spordiga seotud küsimusi. Algatuse üldine eesmärk on anda strateegiline suund spordi rollile Euroopas, ergutada arutelu konkreetsete probleemide üle, suurendada spordi nähtavust ELi poliitikakujundamisel ning tõsta üldsuse teadlikkust kõnealuse sektori vajadustest ja iseärasustest. Algatuse eesmärk on selgitada selliseid olulisi küsimusi nagu ELi seaduste kohaldamine spordi suhtes. Samuti püütakse visandada edasist spordiga seotud tegevust ELi tasandil.

Käesolev valge raamat ei teki tühjale kohale. Spordi suhtes kohaldatakse ühenduse õigustikku ning mitmes valdkonnas on Euroopa poliitikal märkimisväärne ja kasvav mõju spordile.

Spordi tähtsat rolli Euroopa ühiskonnas ning tema erilist olemust tunnustati 2000. aasta detsembris Euroopa Ülemkogu deklaratsioonis, mis käsitles spordi erilisi omadusi ja selle sotsiaalset funktsiooni Euroopas, mida tuleks arvesse võtta ühise poliitika rakendamisel (Nice'i deklaratsioon). Deklaratsioonis rõhutatakse, et spordiorganisatsioonidel ja liikmesriikidel on sporditegevuse juhtimisel peamine vastutus, kusjuures keskne osa on spordiliitudel. Selles selgitatakse, et spordiorganisatsioonid peavad oma spordiala organiseerimise ja edendamise ülesannet täitma „täielikus kooskõlas siseriiklike ja ühenduse õigusaktidega”. Samal ajal tunnustatakse deklaratsioonis, et „kuigi ühendusel ei ole selles valdkonnas otseseid volitusi, peab ta asutamislepingu erinevate sätete alusel tegutsemisel arvesse võtma spordile omaseid sotsiaalseid, hariduslikke ja kultuurilisi funktsioone ning neid tähtsustama, et spordi ühiskondliku rolli säilitamiseks vajalikku eetikakoodeksit ja

¹ Pierre de Coubertain (1863-1937), prantsuse pedagoog ja ajaloolane, kaasaegsete olümpiamängude algataja.

² Selguse ja lihtsuse huvides kasutatakse käesolevas valges raamatus Euroopa nõukogu kehtestatud spordi definitsiooni: „igasugune füüsiline tegevus, milles osaletakse korrapäratult või organiseeritult ning mille eesmärk on näidata või parandada füüsilist vormi ja vaimset heaolu, tekitada sotsiaalseid suhteid või saavutada igasuguse tasemega võistlustel tulemusi.”

solidaarsust järgitaks ja edendataks”. Euroopa institutsioonid on tunnistanud vabatahtlikul tegevusel põhineva spordi erilist rolli Euroopa ühiskonnas seoses tervise, hariduse, sotsiaalse integratsiooni ja kultuuriga.

Euroopa Parlament on jälginud mitmeid Euroopa spordi ees seisvaid väljakutseid suure huviga ning on viimastel aastatel regulaarselt tegelenud spordiküsimustega.

Käesoleva valge raamatu ettevalmistamisel on komisjon pidanud spordi sidusrühmadega hulgaliselt konsultatsioone ühistes huviküsimustes ning korraldanud veebipõhise arutelu. Need on näidanud, et seoses spordi rolliga Euroopas ning ELi tegevusega selles valdkonnas valitsevad märkimisväärsed ootused.

Käesoleva valge raamatu keskmes on spordi ühiskondlik roll, selle majanduslik mõõde ja korraldus Euroopas ning ka käesoleva algatuse järelmeetmed. Konkreetsed ettepanekud ELi edasise tegevuse kohta on koondatud Pierre de Coubertini nimelisse tegevuskavasse, mis sisaldab meetmeid, mida rakendab või toetab komisjon. Komisjoni töödokumendis on esitatud ettepanekute taust ja kontekst, kaasa arvatud lisad, mis käsitlevad sporti ja ELi konkurentsieeskirju, sporti ja siseturu vabadusi ning sidusrühmadega peetud konsultatsioone.

2. SPORDI ÜHISKONDLIK ROLL

Sport on inimtegevuse osa, millest Euroopa Liidu kodanikud on väga huvitatud. Spordil on tohtu võime inimesi ühendada ja jõuda kõigi inimesteni vaatamata nende vanusele või sotsiaalsele päritolule. Vastavalt 2004. aasta novembri Eurobaromeetri uuringule³ tegeleb umbes 60 % eurooplastest regulaarselt spordiga klubiväliselt või umbes 700 000 klubis, mis on omakorda rohkete liitude ja föderatsioonide liikmed. Suurem osa sporditegevusest on amatöörspord. Elukutseline sport on kasvava tähtsusega ning mõjutab samaväärselt spordi ühiskondlikku rolli. Lisaks Euroopa kodanike tervise parandamisele on spordil ka hariduslik mõõde ning sotsiaalne, kultuuriline ja meelelahutuslik roll. Spordi ühiskondlikul rollil on potentsiaal tugevdada liidu välissuhteid.

2.1 Rahvatervise parandamine füüsilise tegevuse kaudu

Füüsilise tegevuse puudumine suurendab ülekaalulisust, rasvumist ning mitmeid kroonilisi haigusi, nagu südame-veresoonkonna haigused ja suhkruhaigus, mis vähendavad elukvaliteeti ja on eluohtlikud ning koormavad tervishoiu eelarvet ja majandust.

Komisjoni valges raamatus „Toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimuste Euroopa strateegia”⁴ rõhutatakse proaktiivsete sammude vajalikkust, et füüsiline aktiivsus taas tõusuteel pöörata. Neis kahes valges raamatus esitatud meetmed füüsilise tegevuse valdkonnas täiendavad teineteist.

Spordiliikumisel on tervist parandava füüsilise tegevuse vahendina suurem mõju kui ühelgi muul sotsiaalsel liikumisel. Sport tõmbab inimesi ligi ja tal on positiivne maine. Spordiliikumise potentsiaali edendada tervist parandavat füüsilist tegevust kasutatakse siiski liiga vähe ning seda tuleb edasi arendada.

³ Eurobaromeetri eriuuring (2004). Euroopa Liidu kodanikud ja sport.

⁴ KOM(2007)279 (lõplik), 30.5.2007.

Maailma tervisorganisatsioon (WHO) soovib täiskasvanutele vähemalt 30 minutit mõõdukat füüsilist tegevust (kaasa arvatud sport, kuid mitte ainult) päevas ja lastele 60 minutit päevas. Liikmesriikide ametiasutused ja eraorganisatsioonid peaksid kõik selle eesmärgini jõudmisele kaasa aitama. Viimased uuringud näitavad, et selles valdkonnas ei ole piisavat edu saavutatud.

1) Komisjon teeb ettepaneku töötada koos liikmesriikidega välja uued füüsilise tegevuse suunised 2008. aasta lõpuks.

Komisjon soovib soodustada tervise, hariduse ja spordivaldkonna koostöö tugevdamist liikmesriikide ministriumide tasandil, et määratleda ja rakendada terviklikud strateegiad ülekaalulisuse, rasvumise ja muude terviseriskide vähendamiseks. Sellega seoses innustab komisjon liikmesriike uurima, kuidas edendada aktiivse eluviisi arusaama riikliku hariduse ja koolituse kaudu, kaasa arvatud õpetajate koolituse kaudu.

Spordiorganisatsioone julgustatakse kasutama oma võimalusi tegeleda tervist parandava füüsilise tegevusega ja astuma samme selle eesmärgi saavutamiseks. Komisjon hõlbustab teabe- ja heade tavade vahetust, eelkõige seoses noortega, keskendudes rohujuure tasandile.

2) Komisjon toetab tervist parandava füüsilise tegevuse (Health-Enhancing Physical Activity – HEPA) võrku ning vajadusel ka väiksemaid ja täpsema suunitlusega võrke, mis käsitlevad selle valdkonna konkreetseid külgi;

3) Komisjon teeb tervist parandavast füüsilisest tegevusest oma spordialaste meetmete nurgakivi ja püüab seda prioriteeti paremini arvesse võtta asjaomastes finantsinstrumentides, kaasa arvatud:

- teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmes raamprogramm (tervisega seotud elustiili aspektid);
- rahvatervise programm 2007–2013;
- noorte- ja kodanikeprogrammid (koostöö spordiorganisatsioonide, koolide, kodanikuühiskonna, lapsevanemate ja muude kohaliku tasandi partnerite vahel);
- elukestva õppe programm (õpetajate koolitus ja koolidevaheline koostöö).

2.2 Jõudude ühendamine dopinguvastases võitluses

Doping kujutab ohtu ülemaailmsele spordile, kaasa arvatud Euroopa spordile. See õhnestab avatud ja ausa võistluse põhimõtet. See on motivatsiooni vähendav tegur spordile tervikuna ja avaldab elukutselisele sportlasele põhjendamatu survet. Doping kahjustab spordi mainet ja on tõsine oht inimese tervisele. Euroopa tasandil tuleb dopinguvastases võitluses võtta arvesse nii õiguskaitse kui ka tervise ja ennetamise mõõdet.

4) Võib luua partnerlusi liikmesriikide õiguskaitseametite (piirivalve, riiklik ja kohalik politsei, toll, jne), ülemaailmse dopinguvastase agentuuri (WADA) poolt tunnustatud laborite ja INTERPOLi vahel, et aegsasti ja turvalises keskkonnas vahetada teavet uute dopinguvastaste ja kasutusviiside kohta. EL võiks selliseid algatusi toetada õiguskaitseametnike koolituste ja koolituskeskuste vaheliste võrkude loomisega.

Komisjon soovib, et kogu ELis käsitletakse illegaalsete dopinguvastaste kaubandust samal moel kui illegaalsete narkootiliste ainete kaubandust.

Komisjon kutsub kõiki rahvatervise eest vastutavaid asutusi üles arvestama dopingutervist ohustavate aspektidega. Spordiorganisatsioonide kutsutakse üles looma hea tava eeskirjad, millega tagada noorsportlaste parem informeeritus ja haritus dopinguvastaste, dopingut sisaldavate retseptiravimite ja nende mõju kohta tervisele.

ELile tuleks kasuks koordineeritud lähenemine dopinguvastastele võitlusele; eelkõige tuleks selleks määratleda Euroopa nõukogu, WADA ja UNESCO ühised seisukohad ning vahetada teavet ja häid tavasid valitsuste, riiklike dopinguvastaste organisatsioonide ja laborite vahel. Sellega seoses on eriti oluline UNESCO spordis dopingut kasutamise vastase konventsiooni nõuetekohane rakendamine liikmesriikides.

5) Komisjoni osa on selle töö hõlbustamine, muu hulgas liikmesriikide dopinguvastaste organisatsioonide võrgu toetamise kaudu.

2.3 Spordi rolli suurendamine hariduses ja koolituses

Kasutades oma rolli ametlikus ja mitteametlikus hariduses, tugevdab sport Euroopa inimkapitali. Spordi kaudu edasiantavad väärtused aitavad arendada teadmisi, motivatsiooni, oskusi ja valmisolekut isiklikeks pingutusteks. Koolis ja ülikoolis spordile kulutatud aeg tugevdab tervist ja mõjub soodsalt õpingutele ja seda kasu tuleb rõhutada.

Tuginedes Euroopa aasta 2004 „Haridus spordi kaudu” jooksul saadud kogemustele, innustab komisjon toetama sporti ja füüsilist tegevust hariduse ja koolituse valdkonnas mitmesuguste poliitiliste algatuste kaudu, nagu sotsiaalsete ja ühiskondlike pädevuste arendamine kooskõlas 2006. aasta soovitusel „Põhipädevused elukestvas õppes”.⁵

6) Elukestva õppe programmiga saab toetada sporti ja füüsilist tegevust. Seetõttu on haridusprogrammides osalemise propageerimine spordi kaudu prioriteediks Comeniuse programmiga toetatud koolide partnerluses, Leonardo da Vinci programmiga toetatud struktureeritud tegevustes kutsehariduse ja koolituse valdkonnas, Erasmuse programmiga toetatud teemavõrkudes ja mobiilsuses kõrghariduse valdkonnas ning samuti Grundtvigi programmiga toetatud mitmepoolsetes projektides täiskasvanuhariduse valdkonnas.

7) Spordi valdkonnas võib taotleda toetust üksikute projektikonkursside kaudu Euroopa kutsekvalifikatsioonide raamistiku (European Qualifications Framework – EQF) ja Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekande süsteemi (European Credit System for Vocational Education and Training – ECVET) rakendamisel. Spordivaldkond on seotud EQF arendamisega ja on valitud finantstoetuse saajaks aastatel 2007–2008. Pidades silmas kõrget tööalast liikuvust sportlaste seas ning ilma et see piiraks direktiivi 2005/36/EÜ kohaldamist kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise valdkonnas, võib spordi valdkonda määratleda pilootvaldkonnana ECVETi rakendamisel, et suurendada riiklike pädevus- ja kutsekvalifikatsioonisüsteemide läbipaistvust.

8) Komisjon viib sisse Euroopa märgi autasu koolidele, kus toetatakse ja edendatakse aktiivselt füüsilist tegevust koolikeskkonnas.

Komisjon rõhutab, et tagamaks elukutseliste sportlaste re-integratsiooni tööturule nende sportlaskarjääri lõpus on oluline võtta varases staadiumis arvesse vajadust anda

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus, 18. detsember 2006, „Põhipädevused elukestvas õppes” (ELT L 394 30.12.2006).

noorsportlastele topeltkarjääri võimaldav koolitus ning luua kõrgetasemelised kohalikud koolituskeskused, et kaitsta nende moraalseid, hariduslikke ja elukutselisi huve.

Komisjon on algatanud uurimuse noorsportlaste koolituse kohta Euroopas. Selle uurimuse tulemusi võib kasutada ülalnimetatud tegevussuundades ja programmides.

Investeeringimine noorte andekate sportlaste treenimisvõimalustesse ning treeningu edendamine õigetel tingimustel on olulise tähtsusega iga taseme spordi jätkusuutliku arengu jaoks. Komisjon rõhutab, et andekate noorsportlaste koolitussüsteemid peaksid olema avatud kõigile ning need ei tohiks põhjustada diskrimineerimist kodakondsuse alusel ELi kodanike vahel.

9) Eeskirju, mis nõuavad, et võistkondades oleks teatud arv kohalikku koolitust saanud mängijaid, võib tõlgendada vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete kohastena, kui need ei põhjusta otsest diskrimineerimist kodakondsuse alusel ning kui neist tulenevat kaudse diskrimineerimise mõju võib põhjendada asjaoluga, et see on proportsionaalne taotletava seaduspärase eesmärgiga, nagu näiteks andekate noorte mängijate koolituse ja arengu toetamise ja kaitsega. Käimasolev Euroopa noorsportlaste koolituse uuring annab selle analüüsi jaoks väärtuslikke andmeid.

2.4 Vabatahtliku tegevuse ja kodanikuaktiivsuse edendamine spordi kaudu

Võistkonnas osalemine ja sellised põhimõtted nagu aus mäng, mängureeglite järgimine, teiste austamine, solidaarsus, distsipliin ning samuti vabatahtliku tegevuse alusel ja mittetulunduslike klubide raames tehtav amatöörsporditugevdavad kodanikuaktiivsust. Spordorganisatsioonides vabatahtlikuna tegutsemine annab mitmeid võimalusi saada mitteametlikku haridust, mida tuleks tunnustada ja toetada. Sport pakub ka huvitavaid võimalusi noortele ühiskondlikuks tegevuseks ning ta võib aidata hoida inimesi eemal kuritegevusest.

Siiski on tekkinud uued suunad inimeste, eelkõige noorte spordiharjumustes. Kasvav suund on tegeleda spordiga individuaalselt, mitte aga kollektiivselt või organiseeritud struktuuris. Sellega väheneb vabatahtlikkuse alusel tehtav töö amatöörspordiklubides.

10) Komisjon määrab koos liikmesriikidega kindlaks mittetulunduslike spordorganisatsioonide peamised probleemid ning nende organisatsioonide pakutavate teenuste põhijooned.

11) Komisjon toetab sporti rohujuure tasandil programmiga „Kodanike Euroopa”.

12) Lisaks teeb komisjon ettepaneku ergutada noorte vabatahtlikkust spordis programmi „Aktiivsed noored” kaudu sellistes valdkondades nagu noortevahetus ja vabatahtlik töö spordiüritustel.

13) Peale selle arendab komisjon spordi vabatahtlikkust käsitleva teabe- ja parimate tavade vahetust, kaasates liikmesriike, spordorganisatsioone ja kohalikke omavalitsusi.

14) Selleks et paremini mõista vabatahtliku spordivaldkonna konkreetseid vajadusi siseriiklikus ja Euroopa poliitikas, algatab komisjon Euroopa tasandil uuringu vabatahtliku tegevuse kohta spordis.

2.5 Spordi võimaluste kasutamine sotsiaalse kaasatuse, integratsiooni ja võrdsete võimaluste heaks

Sport aitab oluliselt kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele ning ühiskonna tihedamale integreerimisele. Kõigil kodanikel peaks olema võimalus tegeleda spordiga. Tuleb pöörata tähelepanu alaesindatud rühmade konkreetsetele vajadustele ja olukorrale ning tuleb arvesse võtta seda erilist rolli, mis on spordil noorte, puuetega inimeste ja vähemprivilegeeritud taustaga inimeste jaoks. Sport võib hõlbustada ka migrantide ja välismaalaste integratsiooni ühiskonda ning toetada kultuuridevahelist dialoogi.

Sport edendab kokkukuuluvus- ja osalemistunnet ning seetõttu võib see olla oluliseks vahendiks immigrantide integreerimisel. Võimaluste loomine spordiks ja spordiga seotud tegevuse toetamine on seega oluline, et immigrantid ja vastuvõttev ühiskond saaksid omavahel positiivselt suhelda.

Komisjon on arvamusel, et spordi võimalusi sotsiaalse kaasamise vahendina Euroopa Liidu ja liikmesriikide poliitikas, meetmetes ja programmides on võimalik paremini kasutada. See hõlmab spordi panust töökohtade loomisesse ja majanduskasvu ning eelkõige mahajäänud piirkondade taaslustamisse. Mittetulunduslikku sporditegevust, mis aitab kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja ohustatud rühmade sotsiaalsele kaasatusele, võib käsitleda üldist huvi pakkuva sotsiaalteenusena.

Sotsiaalse kaitse ja sotsiaalse kaasatuse avatud koordineerimismeetod hõlmab jätkuvalt sporti nii vahendi kui indikaatorina. Uuringutes, seminaridel, konverentsidel, poliitilistes ettepanekutes ja tegevuskavades peetakse juurdepääsu spordile ja/või kuulumist sotsiaalsesse spordistruktuuri peamiseks elemendiks sotsiaalse tõrjutuse analüüsimisel.

15) Komisjon teeb liikmesriikidele ettepaneku, et elukestva õppe programmiga ning programmidega PROGRESS, „Aktiivsed noored” ja „Kodanike Euroopa” toetataks meetmeid, mis soodustavad sotsiaalset kaasatust spordi kaudu ja võitleksid diskrimineerimise vastu spordis. Seoses ühtekuuluvuspoliitikaga peaksid liikmesriigid kaaluma, millist osa võiks sport etendada sotsiaalse kaasatuse, integratsiooni ja võrdsete võimaluste valdkonnas osana programmidest, mis saavad toetust Euroopa Sotsiaalfondist ja Euroopa Regionaalarengu Fondist, samuti võiksid liikmesriigid edendada meetmeid, mida rahastatakse Euroopa integratsioonifondist.

Samuti julgustab komisjon liikmesriike ja spordiorganisatsioone kohandama spordi infrastruktuure, nii et võetaks arvesse puuetega inimeste vajadusi. Liikmesriigid ja kohalikud omavalitsused peaksid tagama, et spordirajatised ja -hooned oleksid puuetega inimestele ligipääsetavad. Tuleks vastu võtta konkreetsete kriteeriumid, et võrdne ligipääs spordile oleks tagatud kõigile koolilastele, eriti puuetega lastele. Hakatakse edendama koolitust klubide ja organisatsioonide järelevaatajatele, vabatahtlikele ja töötajatele, et nad oleksid valmis puuetega inimeste vastuvõtuks. Konsultatsioonides spordi sidusrühmadega pöörab komisjon erilist tähelepanu dialoogile puuetega sportlaste esindajatega.

16) Euroopa Liidu puuetega inimeste strateogia tegevuskavas võtab komisjon arvesse spordi tähtsust puuetega inimeste jaoks ning toetab liikmesriikide meetmeid selles valdkonnas.

17) Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhiste (2006–2010) raames innustab komisjon soolise võrdõiguslikkuse rakendamist kõigis oma spordiga seotud toimingutes, keskendudes eriti immigrantidest naiste ja etnilise vähemuse hulka kuuluvate naiste sportimisvõimalustele ning naiste juurdepääsule juhtivatele ametikohtadele spordis ja naissportlaste naiste kajastamisele ajakirjanduses.

2.6. Ennetustegevuse parandamine ning võitlus rassismi ja vägivalda vastu

Vägivald spordiüritustel, eriti jalgpalliväljakutel, on jätkuvalt häiriv probleem ning see võib esineda mitmel kujul. Vägivald jalgpallivõistlustel on nihkunud staadionilt välja ja hõlmab linnaalasid. Komisjon on võtnud ülesandeks ära hoida vägivaldajuhtumid, tehes seda dialoogi edendamise ja soodustamise kaudu liikmesriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide (nt Euroopa Nõukogu), spordiorganisatsioonide, õiguskaitseteenistuste ja muude sidusrühmadega (nt toetajate organisatsioonid ja kohalikud omavalitsused). Õiguskaitseorganid ei suuda üksinda spordivägivalda põhjustega toime tulla.

Komisjon kutsub ka politseiteenistusi ja/või spordijuhte vahetama omavahel potentsiaalselt ohtlike fännidega seotud parimaid tavasid ja operatiivteavet. Erilist tähelepanu pööratakse politsei väljaõppele rahvahulkade kontrolli all hoidmise ja huligaanitsemisega.

Sport hõlmab kõiki kodanikke sõltumata nende soost, rassist, vanusest, puudest, religioonist, seksuaalsest sättumusest ja sotsiaalsest või majanduslikust taustast. Komisjon on korduvalt hukka mõistnud igasugused rassismi ja ksenofoobia väljendused, mis on kokkusobimatud ELi väärtustega.

18) Rassistliku ja ksenofoobse suhtumise küsimuses jätkab komisjon dialoogi edendamist ja parimate tavade vahetamist olemasolevas koostööraamistikus, näiteks sellise võrgu kaudu nagu Jalgpall Rassismi Vastu Euroopas (Football against Racism in Europe network – FARE).

Komisjon soovib spordiliitudel välja töötada olemasolevatel algatustel põhinevad menetlused, kuidas toime tulla rassistliku väärkohtlemisega võistluste ajal. Samuti soovib komisjon karmistada diskrimineerimisega seotud sätteid klubide litsentseerimissüsteemides (vt punkt 4.7).

Komisjon:

19) edendab kooskõlas asjaomaste liikmesriikide ja ELi eeskirjadega operatiivteabe, praktiliste oskuste ning vägivalda ja rassistlike intsidentide ärahoidmise kogemuste vahetust õiguskaitseteenistuste vahel ja spordiorganisatsioonidega;

20) analüüsib võimalusi uute õigusaktide ja muude kogu ELi hõlmavate standardite vastuvõtmiseks, et ära hoida avalikke rahutusi spordiüritustel;

21) edendab multidistsiplinaarset lähenemist antisotsiaalse käitumise ärahoidmiseks, pöörates erilist tähelepanu sotsiaalhariduslikele meetmetele nagu fännide ettevalmistus (pikaajaline töö fännidega, et arendada neis positiivset ja vägivaldavaba suhtumist);

22) tugevdab korrapäraselt ja struktureeritud koostööd õiguskaitseteenistuste, spordiorganisatsioonide ja muude huvirühmade vahel;

23) julgustab järgmiste programmide kasutamist, et kaasa aidata rassismi ja vägivalda ärahoidmisele ja nendevastasele võitlusele spordis: „Aktiivsed noored”, „Kodanike Euroopa”, DAPHNE III, „Põhiõigused ja kodakondsus” ning „Kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemine”;

24) organiseerib kõrgetasemelise konverentsi, et koos huvirühmadega arutada meetmeid vägivalda ennetamiseks ning vägivalda ja rassismiga võitlemiseks spordiüritustel.

2.7 Euroopalike väärtuste jagamine muu maailmaga

Spordil võib olla osa ELi välissuhete erinevates külgedes: tal võib olla osa välisabi programmides, tal võib olla osa dialoogides partnerriikidega ning tal võib olla osa ELi avalikus diplomaatias.

Konkreetses tegevuses kaudu on spordil märkimisväärne potentsiaal hariduse, tervise, kultuuridevahelise dialoogi, majandusliku arengu ja rahu edendamise vahendina.

25) Komisjon edendab spordi kasutamist oma arengupoliitikas. Eelkõige:

- edendab sporti ja kehalist kasvatust kui kvaliteetse hariduse osa ning kui vahendeid, millega parandada koolide ligiõmbavust ja kooliskäimist;
- kavandab meetmeid, et parandada tüdrukute ja naiste juurdepääsu kehalisele kasvatusel ja spordile, eesmärgiga aidata neil arendada enesekindlust, parandada nende sotsiaalset integratsiooni, vabaneda eelarvamustest ning edendada tervislikke eluviise ja naiste ligipääsu haridusele;
- toetab tervise propageerimise ja teadlikkuse tõstmise kampaaniaid spordi kaudu.

Spordi käsitlemisel arengupoliitikas püüab EL anda parima, et luua sünergiaid ÜRO, liikmesriikide, kohalike omavalitsuste ja eraorganisatsioonide olemasolevate programmidega. Rakendatakse meetmeid, mis täiendavad või uuendavad olemasolevaid programme ja meetmeid. Üks selline näide on 2006. aastal komisjoni ja FIFA vahel allakirjutatud vastastikuse mõistmise memorandum jalgpalli muutmise kohta Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide arengujooks.

26) Kõigil asjakohastel juhtudel võtab EL poliitilistes dialoogides ja koostöös partnerriikidega üles spordiga seotud küsimused nagu rahvusvaheline mängijate üleviimine, alaealiste sportlaste ekspluateerimine, doping, rahapesu spordi kaudu ning turvalisus suuremate spordiürituste ajal.

Kiirviisad ja kiire immigratsioon, eelkõige eliitsportlastele ELi-välistest riikidest, on oluline tegur ELi rahvusvahelise atraktiivsuse tõstmiseks. Lisaks käimasolevatele viisalihtsustuslepete sõlmimise toimingutele kolmandate riikidega ning olümpiaariikide suhtes kohaldatava viisarežiimi ühtlustamisele olümpiamängude ajal, peab EL edasi arendama (ajutisi) sissepääsumehhanisme kolmandate riikide sportlastele.

Komisjon pöörab spordivaldkonnale erilist tähelepanu, kui:

27) rakendatakse hiljuti esitatud teatist Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahelise korduvrände ja liikuvuspartnerluse kohta;

28) töötatakse välja harmoneeritud skeeme kolmandate riikide erineva kategooria kodanike sissepääsuks majanduslikel põhjustel 2005. aastal vastuvõetud seadusliku rände poliitikakava alusel.

2.8 Säästva arengu toetamine

Spordiga tegemisel, spordirajatistel ja spordiüritustel on märkimisväärne mõju keskkonnale. On oluline edendada keskkonnasäästlikku majandamist, mis pööraks muu hulgas tähelepanu

riigihangete keskkonnasäästlikkusele, kasvuhoonegaaside heidetele, energiatõhususele, jäätmete kõrvaldamisele ning pinnase ja veega ümberkäimisele. Euroopa spordiorganisatsioonid ja spordiürituste korraldajad peaksid vastu võtma keskkonnaalased eesmärgid, et nende tegevus oleks keskkonnasäästlik. Kui vastutavate organisatsioonide usaldusväärsus keskkonnaküsimustes paraneb, võivad nad oodata konkreetseid soodustusi, kui nad teevad pakkumisi spordiürituste korraldamiseks, samuti võiksid nad seoses loodusvarade säästlikuma kasutamisega saada majanduslikke soodustusi.

Komisjon:

29) kasutab struktuurset dialoogi juhtivate rahvusvaheliste ja Euroopa spordiorganisatsioonidega ning muude spordi sidusrühmadega, et innustada neid osalema keskkonnajuhtimise- ja auditeerimissüsteemis (EMAS) ja ühenduse ökomärgise andmise süsteemis ning propageerida neid vabatahtlikke süsteeme suuremate spordiürituste ajal;

30) toetab keskkonnasäästlikke riigihankeid poliitilises dialoogis liikmesriikide ja muude asjaomaste partneritega;

31) tõstab asjaomaste sidusrühmadega (poliitikud, VKEd, kohalikud kogukonnad) koostöös väljatöötatud suuniste abil teadlikkust vajaduse kohta teha piirkondlikul tasandil partnerluskoostööd, et tagada spordiürituste jätkusuutlik korraldamine;

32) võtab sporti arvesse uue LIFE+ programmi informaatika ja teabe komponendina.

3. SPORDI MAJANDUSLIK MÕÕDE

Sport on dünaamiline ja kiiresti kasvav sektor, mille makromajanduslikku mõju on alahinnatud ja mis võib kaasa aidata majanduskasvu ja töökohtade loomise Lissaboni eesmärkide saavutamisele. Seda võib kasutada kohaliku ja piirkondliku arengu, linnade taaselustamise või maaelu arendamise vahendina. Spordil on koostoime turismiga ning see võib edendada infrastruktuuri ajakohastamist ja uute partnerlussuhete tekkimist spordi- ja vabaajaratistite rahastamiseks.

Kuigi üldiselt puuduvad usaldusväärsed ja võrreldavad andmed spordi majandusliku kaalu kohta, on selle olulisust kinnitanud rahvamajanduse arvepidamise uuringud ja analüüsid, laiaulatuslike spordiürituste majandusnäitajad ja füüsilise tegevuse puudumisest tulenevad kulud, sealhulgas vananeva elanikkonna osas. Austria eesistumise ajal 2006. aastal esitatud uuring näitas, et sport laiemas tähenduses tekitas 2004. aastal 407 miljardi euro ulatuses lisandväärtust, st 3,7 % ELi SKTst, ja andis tööd 15 miljonile inimesele ehk 4,5 %le töøjõust.⁶ Seda spordi panust peaks ELi poliitikasuundades rohkem tutvustama ja edendama.

Üha suurem osa spordi majanduslikust väärtusest on seotud intellektuaalomandi õigustega. Need õigused on seotud autoriõigusega, kommertsteadaannetega, kaubamärkidega, pildiga seotud õigustega ja meediaõigustega. Selles globaliseerivas ja dünaamilises sektoris on intellektuaalomandi õiguste tõhus rakendamine kõikjal maailmas muutumas spordimajanduse seisukorra suhtes oluliseks teguriks. Samuti on oluline, et vaatajatele oleks tagatud võimalus jälgida spordiüritusi piiriülesele kogu ELis.

⁶ D. Dimitrov / C. Helmenstein / A. Kleissner / B. Moser / J. Schindler: *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Viin, 2006.

Teisest küljest, hoolimata spordi üldisest majanduslikust tähtsusest, toimub suurem osa sporditegevusest mittetulunduslikes struktuurides, millest paljud sõltuvad riigi toetusest, et pakkuda sportimisvõimalusi kõigile kodanikele.

3.1 Liikumine tõenditel põhineva spordipoliitika suunas

Poliitiliste meetmete käivitamist ja spordialast tõhustatud koostööd ELi tasandil peab toetama põhjalik teadmistebaas. Andmete kvaliteeti ja võrreldavust tuleb parandada, et võimaldada spordivaldkonna paremat strateegilist planeerimist ja poliitikakujundust.

Riiklikud ja valitsusvälised sidusrühmad on korduvalt kutsunud komisjoni üles arendama välja Euroopa spordi statistilist määratlust ja kooskõlastama pingutusi selle alusel otseselt ja kaudselt spordiga seotud statistika koostamiseks.

33) Tihedas koostöös liikmesriikidega püüab komisjon arendada Euroopa statistilist meetodit spordi majandusliku mõju mõõtmiseks, mis oleks aluseks riiklikele spordi statistilistele arvestustele, mis võivad aja jooksul viia Euroopa spordi satelliitarvestuse loomiseni.

34) Lisaks peaksid jätkuvalt kord aastas toimuma spetsiaalsed spordialased teabekogumise küsitlused (näiteks Eurobaromeetri uuringud), eelkõige selleks, et pakkuda majandusvälist teavet, mida riiklike spordialaste statistikaarvestuste alusel pakkuda ei saa (nt osalusmäärad, andmed vabatahtliku töö kohta jne).

35) Komisjon algatab uuringu, et hinnata spordisektori otsest panust (SKT, majanduskasvu ja tööhõive seisukohast) ja kaudset panust (haridus, piirkondlik areng ja ELi kõrgem atraktiivsus) Lissaboni tegevuskava täitmiseks.

36) Komisjon korraldab heade tavade vahetuse liikmesriikide ja spordialaliitude vahel suurte spordiürituste korraldamise teemal, et edendada jätkusuutlikku majanduskasvu, konkurentsivõimet ja tööhõivet.

3.2 Kindlam alus spordile antavale riiklikule toetusele

Spordiorganisatsioonidel on palju sissetulekuallikaid, sealhulgas klubimaksud ja piletimüük, reklaam ja sponsorus, meediaõigused, tulu ümberjagamine spordiliitude vahel, kaubandus, riiklik toetus jne. Siiski on mõnel spordiorganisatsioonil märgatavalt parem juurdepääs ettevõtjate ressurssidele kui teistel, kuigi mõnel juhul on juba loodud hästi toimiv ümberjaotamise süsteem. Kohaliku tasandi spordis saab võrdseid võimalusi ja avatud juurdepääsu sporditegevustele tagada ainult tugeva avaliku sektori kaasatuse kaudu. Komisjon mõistab riikliku toetuse tähtsust kohaliku tasandi spordile ja spordile kõigi jaoks ning pooldab sellist toetust tingimusel, et seda eraldatakse kooskõlas ühenduse õigusega.

Paljudes liikmesriikides rahastatakse sporti osaliselt riiklikele või litsentseeritud hasartmängu- või loteriiteenustele kehtestatud maksust. Komisjon kutsub liikmesriike üles arutlema, kuidas kõige paremini säilitada ja arendada jätkusuutlikku rahastamismudelit, et anda spordiorganisatsioonidele pikaajalist tuge.

37) Oma panusena spordi rahastamise teemalisse arutlusse viib komisjon läbi sõltumatu uuringu rohujuure tasandi spordi ja kõigile mõeldud spordi rahastamise kohta liikmesriikides nii avalik-õiguslikest kui ka eraallikatest, ja selles valdkonnas toimuvate muudatuste mõju kohta.

Kaudse maksustamise valdkonnas on ELi käibemaksualased õigusaktid sätestatud nõukogu direktiivis 2006/112/EÜ, mille eesmärk on tagada, et liikmesriikide käibemaksualaste õigusaktide kohaldamine ei kahjusta konkurentsi ega takista kaupade ja teenuste vaba liikumist. Direktiivis sätestatakse liikmesriikide võimalus teatud spordiga seotud teenused käibemaksust vabastada ning juhul kui maksuvabastust ei saa kohaldada, siis võimalus kohaldada teatud juhtudel vähendatud maksumäära.

38) Arvestades spordi suurt sotsiaalset tähtsust ja tugevat kohalikku seotust, toetab komisjon spordile vähendatud käibemaksumäära kohaldamise praeguste võimaluste säilitamist.

4. SPORDI KORRALDUS

Euroopa spordialase poliitilise debati käigus omistatakse sageli suurt tähtsust niinimetatud „Euroopa spordi mudelile”. Komisjon on seisukohal, et Euroopa spordi teatud väärtusi ja traditsioone tuleks edendada. Arvestades Euroopa spordistruktuuride mitmekesisust ja keerukust, leiab komisjon siiski, et ei ole realistlik proovida määratleda Euroopa spordi korralduse ühtset mudelit. Veelgi enam, enamikule liikmesriikidele ühised majanduslikud ja ühiskondlikud arengud (suurenev kommertsialiseerumine, riiklike kulutustega seotud probleemid, osaliste arvu suurenemine ja vabatahtlike töötajate arvu paigalpüsimine) on toonud kaasa uued väljakutsed Euroopa spordi korraldusele. Uute sidusrühmade esilekerkimine (osalejad väljaspool organiseeritud spordiharusid, professionaalsed spordiklubid jne) tekitab uusi küsimusi seoses juhtimise, demokraatia ja huvide esindatusega spordiliikumiste piires.

Komisjon võib julgustada heade tavade vahetamist spordi juhtimise vallas. Samuti saab ta aidata arendada spordi hea valitsemistava ühiseid aluspõhimõtteid, nagu läbipaistvus, demokraatia, sidusrühmade (ühingud, alaliidud, mängijad, klubid, liigad, toetajad jne) vastutus ja esindatus. Seejuures toetub komisjon varasemale tööle⁷. Samuti tuleb tähelepanu pöörata naiste esindatusele juhtimises ja juhtivatel kohtadel.

Komisjon tunnustab spordiorganisatsioonide ja esindusstruktuuride (nt liigad) sõltumatust. Lisaks tunnustab komisjon, et juhtimise eest vastutavad peamiselt spordi juhtorganid ja mingis ulatuses liikmesriigid ning sotsiaalpartnerid. Siiski on dialoog spordiorganisatsioonidega juhtinud komisjoni tähelepanu paljudele valdkondadele, mida käsitletakse allpool. Komisjon on seisukohal, et enamiku probleemidest saab lahendada hea valitsemistava põhimõtteid järgiva iseregulatsiooni abil, kui täidetakse ELi õigusnorme, ja on valmis vajadusel vahendaja rollis olema või meetmeid võtma.

4.1 Spordi eripära

Sporditegevuse suhtes kohaldatakse ELi õigust. Seda on üksikasjalikult kirjeldatud komisjoni talituste töödokumendis ja selle lisades. Konkurentsiõigust ja siseturusähteid kohaldatakse spordi suhtes, kui on tegemist majandustegevusega. Spordi suhtes kohaldatakse ka teisi ELi õiguse olulisi aspekte, näiteks kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld, liidu kodakondsust käsitlevad sätted ning meeste ja naiste võrdõiguslikkus tööhõives.

⁷ Näiteks konverents „Rules of the Game“, mille korraldasid 2001. aastal FIA ja EOC ja 2006. aastal teostatud sõltumatu Euroopa spordiülevaade.

Samal ajal on spordil teatud iseloomulikud jooned, millele sageli viidatakse kui „spordi eripärale”. Euroopa spordi eripära saab käsitleda kahest vaatepunktist:

- sporditegevuse ja spordi eeskirjade eripära, näiteks eraldi võistlused naistele ja meestele, võistlustel osalejate arvu piiramine ning vajadus tagada tulemuste määramatus ja säilitada konkurentsitasakaal samal võistlusel osalevate klubide vahel.
- spordi struktuuri eripära, sealhulgas eelkõige spordiorganisatsioonide autonoomia ja mitmekesisus, võistluste püramiidjas struktuur, alates kohaliku tasandi spordist kuni kõrgtasandi spordini, korraldatud solidaarsusmehhanismid eri tasandite ja osapoolte vahel, spordi korraldus riiklikul alusel ja põhimõte, et iga spordiala kohta on ainult üks liit.

Euroopa kohtute praktika ja Euroopa Komisjoni otsused näitavad, et spordi eripära on tunnustatud ja arvesse võetud. Samuti pakuvad nad suuniseid, kuidas ELi õigust spordi suhtes kohaldada. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tunnustatakse jätkuvalt spordi eripära, kuid seda ei saa tõlgendada nii, et see õigustab üldist erandit ELi õiguse kohaldamisest.

Nagu on üksikasjalikult seletatud komisjoni talituste töödokumendis ja selle lisades, on korralduslikke spordieeskirju, mis oma õiguspäraste eesmärkide tõttu tõenäoliselt ei riku EÜ asutamislepingu konkurentsisätteid, kui nende võimalik konkurentsivastane mõju tuleneb taotletavast eesmärgist ja on sellega proportsionaalne. Selliste eeskirjade näiteks võib tuua „mängureeglid” (nt eeskirjad matši pikkuse või väljakul olevate mängijate arvu kohta), eeskirjad, mis käsitlevad spordivõistluste valikukriteeriumeid, eeskirjad, mida kohaldatakse vastavalt sellele, kas mängitakse kodus või kodust eemal, eeskirjad, mis välistavad mitme klubi omandamise ühe omaniku poolt („multiple ownership”), eeskirjad rahvusmeeskondade koosseisu kohta, dopinguvastased eeskirjad ja üleminekuperioode käsitlevad eeskirjad.

Siiski tuleb spordi õiguslike aspektide puhul teatud spordieeskirja kokkusobivust ELi konkurentsioigusega hinnata üksikjuhtumite kaupa, nagu kinnitas hiljuti Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas *Meca-Medina*⁸. Kohus selgitas ELi õiguse mõju spordieeskirjadele. Kohus lükkas tagasi mõiste „puhtalt spordieeskirjad” kui ELi konkurentsioiguse eeskirjade spordisektori suhtes kohaldamise seisukohast ebaolulise mõiste.

Kohus tunnistas, et spordi eripära tuleb arvestada selles mõttes, et konkurentsi piiravad eeskirjad, mis on omased võistlusspordi korraldusele ja toimimisele, ei riku ELi konkurentsieeskirju, kui nende mõju on proportsionaalne õiguspärase tegelikult taotletava spordialase eesmärgiga. Proportsionaalsuse põhimõtte järgimise hindamise vajadus tähendab, et arvesse tuleb võtta iga juhtumi eripäraseid omadusi. See ei võimalda formuleerida üldiseid juhiseid konkurentsioiguse kohaldamise kohta spordisektoris.

4.2 Vaba liikumine ja kodakondsus

Spordi ja võistluste korraldamine riiklikul alusel on osa Euroopa spordi ajaloolisest ja kultuurilisest taustast ning vastab Euroopa kodanike soovidele. Rahvusmeeskondadel on esmatähtis roll nii identiteedi seisukohast kui ka selleks, et tugevdada ühtekuuluvust kohaliku tasandi spordiga ning seetõttu tuleb neid toetada.

⁸ Kohtuasi C-519/04P, *Meca Medina vs. komisjon*, EKL 2006, I-6991. Täpsema ülevaate saamiseks vt komisjoni talituste töödokument.

Kodakondsuse alusel diskrimineerimine on keelatud asutamislepingutega, kus on sätestatud kõigi Euroopa Liidu kodanike õigus liikuda ja elada vabalt kõigi liikmesriikide territooriumil. Asutamislepingutega püütakse ka kaotada kodakondsusel põhinevat diskrimineerimist liikmesriikide töötajate vahel seoses tööhõive, töö tasustamise ja muude töö- ja tööhõivetingimustega. Sama keeld kodakondsusel põhineva diskrimineerimise suhtes kehtib ka teenuste osutamise valdkonnas. Lisaks on spordiklubide liikmelisus ja võistlustel osalemine olulised tegurid elanike integreerimisel vastuvõtva riigi ühiskonda.

Võrdne kohtlemine puudutab ka ELiga diskrimineerimise vältimise klauslit sisaldava kokkuleppe allkirjastanud riikide kodanikke, kes on liikmesriikide territooriumil seaduslikult tööle võetud.

39) Komisjon kutsub liikmesriike ja spordiorganisatsioone üles tegelema kodakondsusel põhineva diskrimineerimise probleemiga kõigil spordialadel. Komisjon kasutab võitluses diskrimineerimisega spordis poliitilist dialoogi liikmesriikidega, soovitusi, struktureeritud dialoogi sidusrühmadega ning vajadusel rikkumiste korral rakendatavaid menetlusi.

Komisjon kinnitab oma nõusolekut mõningate proportsionaalsete vaba liikumise põhimõtte piirangutega (kooskõlas EL asutamislepingu sätetega vaba liikumise kohta ja Euroopa Kohtu otsustega), eelkõige seoses:

- õigusega valida rahvusmeeskondade võistlusteks oma riigi sportlasi;
- vajadusega piirata võistlusel osalejate arvu;
- tähtaegade kehtestamisega mängijate üleminekuks meeskonnaspordialadel.

40) Komisjon kavatses algatada uurimuse seoses mittekodanike juurdepääsuga individuaalalade võistlustele, et analüüsida selle keerulise teema kõiki aspekte.

4.3 Üleminekid

Üleminekut käsitlevate eeskirjade puudumisel võivad spordivõistluste usaldusväärsus mõjutada klubid, kes värbavad hooaja kestel mängijaid, et konkurentidest võitu saada. Samal ajal peavad mängijate üleminekut käsitlevad eeskirjad järgima ELi õigust (konkurentsireguleerimine ja töötajate vaba liikumist käsitlevad eeskirjad).

Seoses EU konkurentsireguleerimise väidetavaid rikkumisi käsitleva kaebusega ning pärast komisjoniga arutamist otsustasid jalgpallijuhid 2001. aastal üle vaadata FIFA eeskirjad rahvusvahelise jalgpallurite ülemineku kohta, sätestades hüvitise maksmise spordiklubi kantud kulude eest, üleminekuperioodide kehtestamise, alaealiste mängijate koolihariduse kaitse ja tagatud juurdepääsu riiklikele kohtutele.

Komisjon on seisukohal, et selline süsteem on hea tava näide, mis kindlustab konkurentsitasakaalu spordiklubide vahel, võttes samal ajal arvesse ELi õiguse nõudmisi.

Mängijate üleminek tekitab probleeme ka seoses asjaomaste finantsvoogude seaduspärasusega. Üleminekuga seotud rahavoogude läbipaistvuse suurendamiseks võib tõhus lahendus olla üleminekute teabe- ja kontrollisüsteemi loomine. Komisjon on seisukohal, et selline süsteem peaks olema ainult kontrollifunktsiooniga; rahalised tehingud peaksid toimuma otse asjaomaste poolte vahel. Sõltuvalt spordialast võiks süsteemi hallata kas

asjaomane Euroopa spordiorganisatsioon või riiklikud teabe- ja kontrollisüsteemid liikmesriikides.

4.4 Mängijate esindajad

Tõelise Euroopa tasandi mängijate turu arendamine ja mängijate palgataseme tõstmine mõnedel spordialadel on elavdanud mängijate esindajate tegevust. Üha keerukamaks muutuv asjaolus keskkonnas vajavad paljud mängijad (aga ka spordiklubid) esindajate teenuseid lepingute üle läbirääkimiste pidamisel ja nende allkirjastamisel.

Aruanded on näidanud mõne esindaja taunitavat tegevust, mille tulemuseks on korrupsioon, rahapesu ja alaealiste mängijate ärakasutamine. Selline tegevus kahjustab sporti üldiselt ja tekitab keerulisi haldusprobleeme. Mängijate, eelkõige alaealiste mängijate tervist ja turvalisust tuleb kaitsta ja võidelda kriminaalse tegevuse vastu.

Lisaks kehtivad esindajate suhtes eri liikmesriikides erinevad õigusnormid. Mõnes liikmesriigis on mängijate esindajate suhtes kehtestatud spetsiaalsed õigusnormid, samal ajal kui teistes kohaldatakse üldiseid tööhõiveasutuste tegevust reguleerivaid õigusnorme viitega mängijate esindajatele. Lisaks on mõned rahvusvahelised liidud (FIFA, FIBA) kehtestanud oma eeskirjad.

Nimetatud põhjustel on korduvalt palutud, et EL reguleeriks seadusandliku algatuse kaudu mängijate esindajate tegevust.

41) Komisjon viib läbi mõju hindamise, et pakkuda selget ülevaadet mängijate esindajate tegevusest ELis ja hinnata, kas ELi tasandi meetmed on vajalikud, samuti analüüsitakse erinevaid valikuvõimalusi.

4.5 Alaealiste kaitse

Jätkub noorte mängijate ärakasutamine. Kõige raskem probleem on seotud lastega, keda ei valita võistlustele ja kes jäävad välisriigis üksi ja satuvad seetõttu sageli määramata olukorda, mis soodustab veelgi nende edasist ärakasutamist. Kuigi enamasti ei kuulu selline nähtus inimkaubanduse õigusliku määratluse alla, on see siiski vastuvõetamatu, arvestades põhiväärtusi, mida tunnustavad nii EL kui ka liikmesriigid. Samuti on see vastuolus spordi väärtustega. Tuleb rangelt rakendada liikmesriikide siserännet käsitlevates õigusaktides sätestatud meetmeid saatjata alaealiste kaitsmiseks. Samuti tuleb võidelda alaealiste seksuaalse ärakasutamise ja ahistamise vastu spordis.

42) Komisjon jätkab ELi õigusaktide, eelkõige noorte töökaitset käsitleva direktiivi täitmise kontrollimist. Komisjon algatas hiljuti laste töö teemalise uuringu täienduseks direktiivi täitmise kontrollimisele. Uuringus võetakse arvesse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate noorte mängijate küsimust.

43) Komisjon soovib liikmesriikidel ja spordiorganisatsioonidel teha koostööd noorte vaimse ja füüsilise puutumatuse kaitse küsimuses, levitades olemasolevate õigusnormide kohta teavet, kehtestades miinimumnormid ja vahetades häid tavasid.

4.6 Korrupsioon, rahapesu ja muud finantskuritegevuse vormid

Korrupsioon, rahapesu ja muud finantskuritegevuse vormid mõjutavad sporti nii kohalikul, riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Arvestades sektori tugevalt rahvusvahelist iseloomu

on korruptsioonil spordisektoris sageli piiriüleseid aspekte. Euroopa mõõtmega korruptsiooniprobleemidega tuleb tegeleda Euroopa tasandil. ELi rahapesuvastaseid mehhanisme tuleks ka spordi sektoris tõhusalt rakendada.

44) Komisjon toetab avaliku- ja erasektori koostööd spordi huve esindavate ettevõtete ja korruptsioonivastase võitluse eest vastutavate ametiasutuste vahel, et määrata kindlaks spordi valdkonnas korruptsiooni soodustavad tingimused, ning aitab välja töötada tõhusaid korruptsiooni ennetavaid ja piiravaid strateegiaid.

45) Komisjon jätkab liikmesriikides ELi rahapesuvastaste õigusaktide täitmise kontrolli spordisektoris.

4.7 Klubide litsentseerimissüsteem

Komisjon tunnustab Euroopa ja riiklike professionaalsete spordiklubide tugeva litsentseerimissüsteemi vajalikkust heade valitsemistavade edendamiseks spordisektoris. Litsentseerimissüsteemide eesmärk on üldiselt tagada, et kõik klubid järgiksid samu põhieeskirju finantsjuhtimise ja läbipaistvuse vallas, kuid need võivad hõlmata ka sätteid diskrimineerimise, vägivaldse kohtlemise, alaealiste kaitse ja koolituse kohta. Kõnealused süsteemid peavad olema kooskõlas konkurentsi- ja siseturusätetega ega või minna kaugemale spordi hea korralduse ja toimimisega seotud õiguspärase eesmärgi saavutamiseks vajalikust.

Pingutused peavad keskenduma litsentseerimissüsteemide loomisele ja järkjärgulisele rakendamisele. Jalgpalli puhul, kus litsentseerimissüsteem muutub peagi Euroopa tasandi võistlustel osalevatele klubidele kohustuslikuks, tuleb keskenduda litsentseerimissüsteemide riiklikul tasandil kasutamise edendamisele ja julgustamisele.

46) Komisjon edendab dialoogi spordiorganisatsioonidega, et käsitleda iseregulatsioonil põhinevate litsentseerimissüsteemide rakendamise ja tugevdamise küsimust.

47) Alustades jalgpallist, kavatseb komisjon korraldada konverentsi UEFA, EPFLi, Fifpro ning riiklike ühenduste ja liigadega litsentseerimissüsteemide ja selle valdkonna parimate tavade teemal.

4.8 Meedia

Oluliseks on muutunud spordisektori ja spordimeedia (eelkõige televisiooni) vaheliste suhete teema, kuna teleülekanne õigused on Euroopas professionaalse spordi peamine sissetulekuallikas. Samas on spordiürituste meediaõigused paljudele meediaettevõtetele olulise tähtsusega programmi sisu allikas.

Sport on olnud uue meedia ja interaktiivsete televisiooniteenuste tekkimise liikumapanevaks jõuks. Komisjon toetab jätkuvalt õigust teavitamisele ja kodanike laialdast juurdepääsu nende spordiürituste ülekannetele, mida käsitatakse ühiskonna jaoks eriti huvipakkuvate või olulistena.

EÜ asutamislepingu konkrentsisätete kohaldamisel spordiürituste meediaõiguste müügi suhtes võetakse arvesse teatud hulka selle valdkonna eriomadusi. Mõnikord müüvad spordi meediaõigusi spordialaliidud kollektiivselt individuaalsete klubide nimel (võrreldes õiguste müügiga otse klubide poolt). Kuigi meediaõiguste ühine müük tekitab konkrentsiga seotud probleeme, on komisjon sellega teatud tingimustel nõustunud. Kollektiivne müük võib olla

oluline tulude ümberjaotamiseks ja seda saab seega kasutada suurema solidaarsuse saavutamiseks spordis.

Komisjon tunnistab tulude õiglase jaotamise tähtsust klubide, sealhulgas ka kõige väiksemate vahel, ning professionaalse ja harrastusspordi vahel.

48) Komisjon soovib spordiorganisatsioonidel pöörata vajalikku tähelepanu solidaarsusmehhanismide loomisele ja säilitamisele. Spordi meediaõiguste valdkonnas võivad kõnealused mehhanismid väljenduda meediaõiguste kollektiivse müügi süsteemis või individuaalse müügi süsteemis klubide poolt, mis on mõlemal juhul seotud tugeva solidaarsusmehhanismiga.

5. JÄRELMEETMED

Komisjon jätkab käesolevas valges raamatus esitatud algatusi, rakendades struktureeritud dialoogi spordi sidusrühmadega, koostööd liikmesriikidega ja edendades sotsiaalset dialoogi spordisektoris.

5.1 Struktureeritud dialoog

Euroopa spordile on iseloomulikud mitmed keerulised ja mitmekesiseid struktuurid, millel on liikmesriigiti erinev õiguslik staatus ja sõltumatuse tase. Erinevalt muudest sektoritest ja tulenevalt organiseeritud spordi olemusest on Euroopa spordistruktuurid üldreeglina vähem välja arendatud kui riikliku ja rahvusvahelise tasandi spordistruktuurid. Lisaks on Euroopa sport üldiselt korraldatud mandrilise struktuuri alusel ja mitte ELi tasandil.

Sidusrühmad on nõus, et komisjonil on Euroopa sporditeemalises debatis oluline roll, pakkudes dialoogivõimalust spordi sidusrühmadega. Laiaulatuslikud konsultatsioonid „huvitatud isikutega” on asutamislepingute kohaselt üks komisjoni ülesandeid.

Arvestades Euroopa spordikultuuri keerukust ja mitmekesisust kavatseb komisjon struktureeritud dialoogi kaasata eelkõige järgmised osapooled:

- Euroopa spordialaliidud;
- Euroopa spordi katusorganisatsioonid, eelkõige Euroopa Rahvuslike Olümpiakomiteede Ühendus (EOC), Euroopa Paraolümpiakomitee (EPC) ja Euroopa valitsusvälised spordiorganisatsioonid;
- riiklikud spordi katusorganisatsioonid ja rahvuslikud olümpia- ja paraolümpiakomiteed;
- muud Euroopa tasandil esindatud spordi valdkonnas tegutsejad, sealhulgas sotsiaalpartnerid;
- muud Euroopa ja rahvusvahelised organisatsioonid, eelkõige Euroopa Nõukogu spordistruktuurid ja ÜRO organid, näiteks UNESCO ja WHO.

49) Komisjon kavatseb korraldada struktureeritud dialoogi järgmisel moel:

- Euroopa spordifoorum: kõigi spordi sidusrühmade iga-aastane kohtumine;

- temaatilised arutelud piiratud hulga osalejatega.

50) Komisjon soovib edendada ka Euroopa suuremat tähtsust spordiüritustel. Komisjon toetab „Euroopa spordipealinnade” algatuse edasist arengut.

5.2 Koostöö liikmesriikidega

Liikmesriikide spordialane koostöö toimub ELi tasandil ministrite mitteametlike kohtumiste raames ning haldustasandil ministeeriumide spordi eest vastutavate isikute tegevuse kaudu. ELi spordiministrid võtsid 2004. aastal vastu spordi jooksva tegevuskava, et määrata kindlaks esmatähtsad spordialased teemad, mida liikmesriikide vahel arutada.

51) Käesolevas valges raamatus esitatud teemade käsitlemiseks teeb komisjon ettepaneku tugevdada olemasolevat koostööd liikmesriikide ja komisjoni vahel.

Tuginedes komisjoni ettepanekule võivad liikmesriigid soovida tugevdada jooksva tegevuskava meetmeid, näiteks:

- määrata ühiselt kindlaks spordialase poliitilise koostöö prioriteedid;
- anda ELi spordiministritele edusammudest regulaarselt aru.

Tihedam koostöö nõuab spordiministrite ja spordi eest vastutavate isikute regulaarsete kohtumiste korraldamist iga eesistumise ajal, mida peavad arvestama tulevase 18 kuu jooksul eesistujana tegutsevate riikide toimkonnad.

52) Komisjon esitab ettekande tegevuskava „Pierre de Coubertin” rakendamise kohta jooksva tegevuskava mehhanismi kaudu.

5.3 Sotsiaalne dialoog

Arvestades spordi juhtimisega seotud väljakutsete üha suuremat arvu võib Euroopa tasandil sotsiaalne dialoog aidata kaasa tööandjate ja sportlaste ühiste probleemide käsitlemisele, sealhulgas kokkulepped, mis käsitlevad tööalaseid suhteid ja töötingimusi spordisektoris kooskõlas EÜ asutamislepinguga.

Komisjon on toetanud projekte sotsiaalse dialoogi tugevdamiseks nii spordisektoris tervikuna kui ka jalgpalli sektoris. Need projektid on loonud aluse Euroopa tasandi sotsiaalsele dialoogile ja Euroopa tasandi organisatsioonide konsolideerimisele. Komisjon saab sotsiaalpartnerite ühise taotluse alusel luua valdkondliku sotsiaaldialoogi komitee. Komisjon on seisukohal, et Euroopa sotsiaalne dialoog spordisektoris või selle alasektorites (nt jalgpall) on vahend, mis võib aidata sotsiaalpartneritel aktiivselt ja osalusel põhinevalt kujundada töösuhteid ja töötingimusi. Selles valdkonnas võib sotsiaalne dialoog viia ka ühiselt kokkulepitud tegevusjuhendite ja hartade koostamiseni, mis võiksid käsitleda koolituse, töötingimuste ja noorte kaitsega seotud küsimusi.

53) Komisjon toetab ja tervitab kõiki pingutusi, mis viivad Euroopa spordisektori sotsiaaldialoogi komiteede loomiseni. Jätkatakse nii tööandjate kui töötajate toetamist ja selleteemalist avatud dialoogi kõigi spordiorganisatsioonidega.

Toetust, mida liikmesriigid peavad Euroopa Sotsiaalfondi kaudu andma sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks ja ühismeetmeteks ühtluspirkondades, tuleks kasutada ka spordisektori sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks.

6. KOKKUVÕTE

Valge raamat sisaldab hulka meetmeid, mida komisjon kavatses rakendada või toetada. Nimetatud meetmed koos moodustavad tegevuskava „Pierre de Coubertin”, millest komisjon järgmistel aastatel oma spordialases tegevuses juhindub.

Valge raamat on täielikult ära kasutanud praeguste asutamislepingutega pakutavaid võimalusi. 2007. aasta juunis toimunud Euroopa Ülemkogu andis volitused valitsustevahelisele konverentsile, mis näeb ette sporti käsitlevate sätete lisamise asutamislepingusse. Vajadusel võib komisjon selle teema juurde tagasi pöörduda ja määrata järgmised sammud seoses asutamislepingu uue sättega.

Komisjon korraldab 2007. aasta sügisel konverentsi valge raamatu esitlemiseks spordi sidusrühmadele. Konverentsi otsused esitatakse ELi spordiministritele 2007. aasta lõpuks. Valget raamatut tutvustatakse ka Euroopa Parlamendile, Regioonide Komiteele ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.